

BETLIARSKE NOVINY

Betlerskie noviny

21

NEPREDAJNÉ

Ročník XII.

Júl 2013

Z obsahu:

SPRAVODAJSTVO	
ZO ZASADNUTÍ OcZ	str. 2
ŠKOLA PRED PÄŤDESIATIMI	
ROKMI A DNES	str. 2
SPOMIENKOVÝ AKT	str. 3
KATASTRÁLNE ÚZEMIE OBCE BETLIAR POSTIHLA SILNÁ VETERNÁ KALAMITA	str. 4
Z PRÁCE ODDELENIA HISTORICKEJ ZELENE SNM BETLIAR	str. 5
STRETNUTIE DÔCHODCOV V PRÍRODE	str. 7
CELODENNÝ VÝLET DO SPIŠSKEJ NOVEJ VSI	str. 7
STAVANIE MÁJA	str. 8
DEŇ MATIEK	str. 9
MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ	str. 9

VÝZNAMNÍ BETLIARČANIA

NEBÍČKO V PAPULKE	str. 10
LETNÝ PITNÝ REŽIM	str. 10 - 11
DOMÁCE KOMPOSTOVANIE	str. 11
ZÁSADY DOMÁCEHO KOMPOSTOVANIA	str. 12
SKONČILA SA GEMERSKÁ ŠACHOVÁ LIGA	str. 12 - 13
IV. ŠPORTOVÉ HRY SENIOROV	str. 13
FUTBALOVÝ ZÁPAS ŽENY PROTI MUŽOM NA DEŇ DETÍ 2013	str. 14
ŽENSKÝ FUTBAL V BETLIARI	str. 14
VYHODNOTENIE SÚŤAŽNÉHO ROČNÍKA I. TRIEDY OKRESNÉHO MAJSTROVSTVA 2012 - 2013	str. 15
SPOLOČENSKÁ RUBRIKA	str. 15

POZÝVAME VÁS:

- na Betliarsky country kotlík
Ste gurmáni? Radi súťažíte? Chcete ukázať svoje gastro schopnosti?
Príďte súťažiť na Betliarsky country kotlík dňa 24. 8. 2013 o 10:00 hod.
do športového areálu
TJ - TATRAN BETLIAR

- na oslavy 69. výročia SNP a Deň Ústavy SR 28. 8. 2013 o 17:00 hod. pri pomníku padlých v I. a II. sv. vojne na miestnom cintoríne a o 19:30 hod. k zapáleniu symbolickej vaty SNP

- na 18. ročník Jazdy sv. Huberta v kaštieľnom parku dňa 12. 10. 2013 so začiatkom o 19:00 hod.

Podujatie sa koná pod záštitou KSK v rámci programu podujatí Košice Európske hlavné mesto kultúry 2013

Spravodajstvo zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Betliari

Obecné zastupiteľstvo dňa 18. februára 2013 sa zišlo na zasadnutí, na ktorom bol predložený a schválený plán rokovaní OZ na rok 2013, rozpočet obce na rok 2013 (rozpočet obce vyrovnaný – príjmy a výdavky vo výške 305 000 €) a Program obce na rok 2013 (v tom sa nezabúda na mládež ani seniorov, zahŕňa pripomenutie si významných dní obce atď...)

OZ zobralo na vedomie správu o výbere daní a poplatkov za rok 2012 a schválilo úpravu poplatku za užívanie hrobových miest na 20,- € na 10 rokov nájmu.

OZ zobralo na vedomie vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže na prenájom nehnuteľného majetku obce za účelom parkovania motorových vozidiel v letnej turistickej sezóne 2013.

OZ zobralo na vedomie uzavretie Zmluvy s EKOPLASTIKOU Slovakia s.r.o. o dodávke 100 ks

kompostérov, ktoré boli následne odovzdané občanom obce, ktorí sa zaviazali doma kompostovať biologicky rozložiteľný odpad.

Mimoriadne zasadnutie OZ dňa 11. mája 2013 zobralo na vedomie vyhodnotenie verejnej obchodnej súťaže na prenájom nehnuteľného majetku obce za účelom parkovania motorových vozidiel v letnej turistickej sezóne 2013. Obec súhlasila s ponukou jediného uchádzača Ing. Ciberaja a uzavrela s ním nájomnú zmluvu.

OZ súhlasilo so zverejnením zámeru priameho predaja rodinného domu č. 237.

Mimoriadne zasadnutie OZ dňa 24. apríla 2013 schválilo VZN č. 1-2013 o určení výšky finančných prostriedkov na záujmové vzdelávanie detí s trvalým pobytom na území obce Betliar a v centrách voľného času.

OZ stanovilo novú cenu

rodinného domu č. 237 vo výške 15 000,- €.

Zasadnutie obecného zastupiteľstva dňa 27. mája 2013 - schválilo rozbor hospodárenia obce za rok 2012 (zostatok finančných prostriedkov ku dňu 31. 12. 2012 - 8 627,44 €).

Obecné zastupiteľstvo zobralo na vedomie správu o výslednom audite účtovnej uzávierky za rok 2012, ktorú vykonal Gemer – Audit spol. s r.o. Rožňava a po vyjadrení hlavného kontrolóra obce Emília Chocholovej schválilo záverečný účet obce Betliar za rok 2012.

OZ zobralo na vedomie správu o bezpečnostnej situácii v trestnej činnosti, stave a úrovni verejného poriadku a dopravnej situácii za rok 2012, ktorú podal riaditeľ Obvodného oddelenia Policajného zboru v Rožňave.

OZ zobralo na vedomie správu o činnosti dobrovoľného hasič-

ského zboru v obci za rok 2012 tak, ako ju podala predsedníčka DHZ Svetlana Schvarzová.

OZ zobralo na vedomie správu o stave a ochrane životného prostredia v obci, o čistote verejných priestranstiev, ich údržbe, o nakladaní s TKO, separovaným zberom, a malých zdrojoch znečistenia.

OZ schválilo predložený zápis do obecnej kroniky za rok 2012, ktorý spracovala Ľubica Zatrochová.

OZ zobralo na vedomie podnikateľský zámer na výstavbu elektrárne na biopalivo predložený JUDr. Jaroslavom Krankušom s tým, že záväzná stanovisko sa zaujme po výbere konkrétnej lokality.

OZ schválilo príspevok na stabilizáciu žiakov ZŠ Betliar po zápise do školy v šk. roku 2013/2014 v čiastke 35,- €.

Škola pred päťdesiatimi rokmi a dnes

Zápis o školskom roku 1961-62 po smrti najdlhšie pôsobiaceho riaditeľa Andreja Plavuchu chýbal.

V šk. roku 1962-63 bol za riaditeľa školy vymenovaný Ján Dovec, ktorý pôsobil v Stratenej. Školu viedol do roku 1971, neskôr si doplnil vzdelanie a získal titul PhDr. Predsedom vtedajšieho MNV bol p. Štefan Feješ. Vyučovalo sa v 5 ročníkoch.

1. ročník - Mária Cirbusová	– 28 žiakov	
2. ročník - Ján Dovec	– 38 žiakov	
3. ročník - Oľga Deliová	– 26 žiakov	
4. ročník - Mária Demeová	– 28 žiakov	
5. ročník - Eva Breuerová	– 25 žiakov	Spolu 145 žiakov

Žiaci sa zúčastňovali na úprave okolia školy a parku. Združenie rodičov pracovalo veľmi aktívne a pomáhalo vo všetkých oblastiach formou brigád a organizovaní akcií pre žiakov. Pionierska organizácia tiež pracovala aktívne, viedla ju E. Breuerová. MNV zakúpilo bubienok a 2 fanfáry. Školu pravidelne navštevovala lekárka MUDr. Hrušková a okresný hygienik. Hromadné ochorenie sa nevyskytlo. Školského výletu za krásami Slovenského raja sa zúčastnilo 70 žiakov. Školu navštívili školskí inšpektori Elexa a Ugorčák. Bola naplánovaná generálna oprava, aby bolo vyriešené dvojzmenné vyučovanie.

Školský rok sa skončil 29. júna 1963. (Zapísal Ján Dovec)

A ako je to dnes?

Škola má i napriek svojim neuveriteľným 102 rokom stále vyhovujúce podmienky. Paradox oproti r. 1963 je počet žiakov, ktorý klesá. Zavedením normatívu (finančného príspevku na žiaka od štátu) sa školy predbiehajú v počte svojich žiakov. V dnešnej dobe je pohyblivá zložka, ktorú hradí rodič, ako čiastočnú náhradu za MŠ a ŠKD, môžeme povedať, že ho u nás máme najnižší. V prípade, že má škola 51% žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, sú rodičia oslobodení od platenia stravy, žiaci dostávajú 2 x ročne školské pomôcky, rodič poberá príplatok za pravidelnú dochádzku žiaka do školy.

Priemerná cena školských pomôcok napr. na anglický jazyk predstavuje 13 €, u nás ju majú žiaci zdarma. Pravidelne navštevujeme divadelné predstavenia, máme samostatné učebne, primerané počítačové

vybavenie, veľký dvor, záhradu s ukážkovým arborétom, vybavenie v školskom klube, moderné lavice, zapájame sa do množstva projektov, aj do najnovšieho Tašíkovo, o ktorom sa môžete viac dozvedieť cez internet. Žiaci sú do všetkého zapojení bez rozdielov.

Takto by sme mohli pokračovať ďalej, ale nechceme sa vychvalovať. Kto chce, vidí! Pred rokom sa v škole stretli spolužiaci po 50 rokoch a boli milo prekvapení.

Súčasný minister nie je školám tohto typu naklonený asi preto, že ich blízko Bratislavy nemajú. Málotriedne školy poskytujú svojim žiakom kludnejšie prostredie, navzájom si pomáhajú, starší si učivo zopakujú a mladší sa naučia niečo vopred. Aj v triede, kde sú žiaci z jedného ročníka musí učiteľ diferencovať prácu, úlohy, či prístup. To je majstrovstvo vo vyučovaní. Žiak má každú úlohu vyhodnotenú, ak skončil skôr, zamestná sa. Najčastejšie knihou, čo sa veľmi páčilo nášmu najčastejšiemu hosťovi - susedke Božene Trilecovej, ktorá rozmaznáva našich žiakov plyškami, či sladkosťami.

Prečo to všetko spomíname?

Končí sa školský rok, má sa bilancovať a my po prvýkrát v celej existencii školy nebudeme mať prváka. Rodičia si pre svoje deti vybrali rožňavské školy. Preto obecné zastupiteľstvo na návrh starostu obce schválilo 27. 5. 2013 uznesenie č. 111-5-/2013 Príspevok na stabilizáciu žiakov, ktorí by nastúpili do I. ročníka v Betliari, t. j. v šk. roku 2013-2014 bude poskytnutá suma 35 € pre žiaka na nákup potrieb na vylepšenie vybavenosti žiaka.

Dvadsať eur dokladuje rodič po dohode so ZŠ a 15 € ZŠ. Uvidíme, ako sa tento zámer osvedčí.

Takmer 10 rokov je podaný a niekoľkokrát prepracovaný projekt predstavby školy, ktorý počíta so spojením prevádzky MŠ i ZŠ. Je uložený na ministerstve výstavby, ale hlavnou hybnou silou je počet žiakov, ktorý v tomto prípade by bol 100 žiakov, aby sa vec zrealizovala.

Uzatvárame kapitolu kroniky a veríme, že načerpáme sily do ďalšej práce i napriek spomínaným problémom.

SPOMIENKOVÝ AKT - DEŇ VÍŤAZSTVA

Účastníkov osláv privítal starosta Július Farkašovský

Účasť pri kladení vencov bola malá

Timo Jendrál a Lea Vavreková
pri vystúpení

Posedenie sympatizantov SZPB

Dňa 7. 5. 2013 o 17.00 h sme si na miestnom cintoríne pripomenuli 68. výročie oslobodenia našej vlasti v 2. svetovej vojne.

Slávnostný príhovor predniesol predseda Zväzu protifašistických bojovníkov A. Maduda. Veľmi presne priblížil historický priebeh bojov i s osobnými spomienkami.

Prítomní si minútou ticha uctili pamiatku padlých v oboch vojnách a taktiež nedávno zosnulého posledného priameho účastníka SNP, nášho spoluobčana Jána Potočného.

Žiaci ZŠ Viktor Szilárdi, Lea Vavreková a Timotej Jendrál krátkym literárnym pásmom umocnili spomienkový akt.

I napriek prehodnocovaniu dejín zostanú tieto svetové vojny nezmeniteľným faktom. Mier nepozná celý svet a zostáva krehký na miskách pomyselných váh.

Naši predkovia obetovali svoje životy za našu slobodu. Množstvo rodín dodnes hľadá svojich príbuzných a verí, že o ich hroby sa postarajú dobrí ľudia.

L. Farkašovská

Kultúrny program žiakov ZŠ

Albert Šmihula

Šťastný dôchodca

*Tak ako po iné dni
Gemerom vykračuje.*

*Ku rieke Slanej
zájde si plniť sny.
Je to klamné zdanie,
že sa stráni ľudí.*

*Spojený s krásou
slovenskej krajiny,
bez eura vo vrecku
na Volovec kráča,
abo na Tureckú.*

*Nikdy sa nenudí,
nie je sám a smutný,
do kroku nezištne
zaspieva mu vtáča.
Už roky v dôchodku
má pero poruke
pre verše do básní.
Zistil na potulkách
po rozkvitnutej lúke,
že život je krásny.*

KATASTRÁLNE ÚZEMIE OBCE BETLIAR POSTIHLA SILNÁ VETERNÁ KALAMITA

Katastrálne územie našej obce postihla v piatok 15. marca 2013 veterná kalamita nevídaných rozmerov, ktorá poškodila historický park pri kaštieli, zverník i malý park v obci. V historickom parku pri kaštieli Betliar silný vietor polámal a vytrhol s koreňmi približne 1125 stromov. Prevažnú väčšinu polámaných drevín tvorili 80–100 –ročné smrek a duby, víchrica zlikvidovala až 80 % smrekov. Park prišiel aj o mimoriadne vzácnu cudzokrajnú drevinu Cyprušteľ Lawsonov, ktorú vysadil ešte gróf Andrassy. Okrem vývrátov v parku boli poškodené aj objekty zverinca, dva mosty a rímsoy na vstupnej budove. Vedenie múzea v Betliari zatiaľ škody nevyčísľilo. Do odvolania však, kvôli ohrozeniu – zataraseným chodníkom a skutočnosti, že v okolí kaštieľa je asi 25 stromov, ktoré visia opreté o susedné stromy a hrozí kedykoľvek ich zrútenie, je verejnosti prísne zakázaný vstup do parku.

V obci víchrica vystrašila najmä obyvateľov Lesnej ulice vedľa chatovej osady, ktorým prírodný živý v piatok ráno doslova zarúbal cestu. Približne desať veľkých stromov padlo do tesnej blízkosti rodinných domov a spôsobilo zátarasu a potrhánie elektrického vedenia. Komunikácia sa tak stala na niekoľko hodín nepriechodnou a neprejazdnou. Veľkým šťastím bolo, že nedošlo ku zraneniu osôb, nebudaj inej tragick kej udalosti a že na strechách domov a oplotení pozemkov obyvateľov ulice došlo len k menším škodám. K veľkému ohrozeniu životov a majetku došlo aj napoludnie v strede obce, keď v malom parku spadol topol' priamo na miestnu komunikáciu na Kaštieľnej ulici. Strhnuté elektrické vedenie spôsobilo aj dočasnú neprejazdnosť štátnej cesty I. triedy Rožňava – Dobšiná. Takmer v polovici obce nastal dvojdnový výpadok elektrického prúdu. Víchrica spôsobila značné škody aj na majetku obce a to najmä v chatovej osade, keď vyvrátené stromy poškodili niektoré chatky, poškodený bol aj areál miestneho futbalového ihriska. Odstránenie týchto škôd si vyžiada prostriedky z rozpočtu obce.

Víchrica napáchala obrovské škody aj vo zverníku v Betliari, ktorý má svoju tradíciu už od čias Andrassyovcov. Spôsobila v tom čase asi najväčšiu kalamitu na Slovensku - vietor tam vyvrátil až 40 tisíc stromov. Zničila aj plot okolo zverníka. Hrozí aj to, že popadané stromy

napadne lykožrút, čím by sa terajšie škody ešte znásobili. Tisíce popadaných stromov tisnú do očí slzy nielen lesníkom.

Takúto spúšť v Betliari si nepamätajú ani deväťdesiatnici. „Je to hotová apokalypsa. Ja mám 92 rokov, narodil som sa tu a v Betliari asi aj zomriem, ale takú spúšť si nepamätám. Je mi do plaču, lebo tie stromy dali niekedy dávno zasadiť Andrassyovci, aby si tu ľudia oddýchl i a načerpali pozitívnu energiu, lenže terajší pohľad trhá za srdce,“ povedal pre televíziu dôchodca Ján Pot'mák, ktorý o paličke prešiel celý park.

Podobná veľká kalamita postihla našu obec v mesiaci jún 2006, ktorý bol mimoriadne daždivý. Celá dolina pozdĺž Slanej bola dennodenne zalievaná vodou z prudkých lejakov. V závere mesiaca, v dňoch 28. a 29. júna 2006 došlo k mimoriadnym udalostiam, keď prudké prívateľové vody z okolitých hôr spôsobili vybreženie miestneho potoka pri malom parku a zaplavenie pivníc občanov na ul. Rožňavskej s následkom škôd na majetku. Prívateľové vody, zvlášť na druhý deň 29. 6. 2006, spôsobili značné škody aj na komunikáciách v parku pri kaštieli.

Lubomír Zatrock

Z PRÁCE ODDELENIA HISTORICKEJ ZELENÉ SNM BETLIAR

Kaštiel s parkom v Betliari bol vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku v roku 1985. Naše múzeum uskutočňuje na rozlohe 57 ha nepretržitú údržbu trávnikov, lúk a porastov s cieľom zachovať toto vzácne prírodné dedičstvo pre budúce generácie.

V uplynulých rokoch sme následkom extrémov počasia zaznamenali viaceré kalamitné udalosti, ktoré vážne ohrozujú ďalší osud historického parku. Okrem neustáleho boja proti škodcom na smrekoch a pagaštanoch bojujeme s prívalovými vodami a extrémne silnými vetrami, ktoré zanechávajú za sebou množstvo polomov a vývrátov bežnej flóry, ale aj cudzokrajných drevín. K tomu, aby sme zabezpečili bežnú a bezpečnú prevádzku parku na účel jeho využitia, je nutné dodržať zásady ochrany prírody a princípy spravovania historických záhrad, k čomu nás zaväzujú aj príslušné zákony. Preto úzko spolupracujeme so zodpovednými pracovníkmi pamiatkového úradu a príslušného orgánu životného prostredia ale aj so záhradníkmi a krajinnými architektmi, arboristami

Vyčisťovanie prírodných živlov, ktoré so sebou prináša vyvrátené stromy, polomy, zanesené trávne plochy, rozbité komunikácie, zanesené a nefunkčné podzemné drenážne vedenia (ktoré sú mimochodom súčasťou jedinečného umelého vodného systému v parku kaštiela) sú už akoby prirodzenou súčasťou nášho života. Náklady na ozdravovanie zásahy na drevinách k zachovaniu hygieny porastov, ktoré robíme odstránením suchárov infikovaných škodcami, sa každý rok navyšujú ešte o náklady na odstraňovanie vývrátov po povodniach a veterných kalamitách. Číslo sú alarmujúce a navyše treba myslieť aj na dosadby, ktoré sú v našom prípade nevyhnutné. Pokiaľ tieto práce nebudeme môcť riešiť, môže sa stať, že tento vzácny park postupne stratí svoju historickú podstatu a naše krásne Slovensko stratí jednu zo svojich najkrajších a najzachovalejších záhrad. Toto nemôžeme dopustiť!

SNM – Múzeum Betliar vedie precíznu evidenciu následkov ne-

predvídaných udalostí s vyznačením vypadnutých drevín podľa parcelného čísla, druhu a obvodu dreviny. Po každej kalamitnej udalosti je vyhotovený znalecký posudok na škodách na majetku múzea a vykonaná náprava.

Dňa 15.-16. 3. 2013 bola východná časť územia Slovenskej republiky postihnutá mimoriadne silnou víchricou prevyšujúcou rýchlosť vetra 100 km/hod. V území postihnutom touto víchricou sa nachádza aj NKP Kaštiel Betliar, ktorého súčasťou je aj rozsiahly park. Pri predbežnom zisťovaní škôd bolo zistené veľké množstvo vývrátov s koreňovými systémami a polomy. Vyvrátené stromy boli prevažne ihličnaté (hlavne smrek a borovice), ktoré majú plytké koreňové systémy a v súvislosti s podmáčanými a plytkými pôdami sú málo odolné voči náporom vetra. Predbežný odhad vývrátov bol ďaleko podcenený. Celý týždeň po víchrici pracovníci múzea vykonávali v teréne evidenciu vývrátov s následným určením druhu, priemernu okolo kmeňa a identifikáciu miesta vývratu. Mapa parku, kde sa dreviny vyznačovali, bola čím ďalej tým červenšia od pera, ktorým sa značili miesta vývrátov. Konečný počet vývrátov a polomov v areáli bol zaznamenaný na 1 125 ks.

Na neodkladné odstránenie kalamitného stavu bolo treba vykonať okamžité kroky smerujúce k zabezpečeniu zvýšenej ochrany majetku, ohlásenie spôsobenej škody vedeniu múzea, poisťovní a zainteresovaným inštitúciám. Následne sa pristúpilo k zabezpečeniu dodávateľa na odstránenie kalamitného dreva z areálu v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

V súčasnosti v areáli prebieha ťažba – spracovanie kalamitnej drevnej hmoty a zároveň aj odvoz, preto je park kaštiela z dôvodu bezpečnosti (areál za kaštielom) pre verejnosť uzavretý až do odvolania. Zhotoviteľ pracuje lanovkovou technológiou a stromovou metódou v kombinácii s klasickým približovaním drevnej hmoty tak, aby sa minimalizovalo poškodenie, resp. narušenie areálu. Súčasťou zmluvy

je aj vyčistenie pracoviska, zarovnanie poškodených miest do úrovne trávnatého krytu, úpravy približovacích ciest, zarovnania vzniknutých koľají a následná úprava poškodeného trávnatého krytu vrátane vysiatia trávnej zmesi.

Súčasný rozsah kalamity si vyžaduje komplexnú obnovu a preto naše múzeum začalo rokovaniami o stanovení zásad revitalizácie parku, ktoré pozostávajú z vypracovania projektu a zabezpečenia dodávateľa na predmetné práce. Bude to z časového hľadiska dlhodobý proces, ale veríme, že to zvládneme.

Zároveň prebieha aj iná práca, ktorá je zameraná na úpravu koryta a výstavbu stabilizujúcich objektov po opakovaných povodniach na Betliarskom (Krivom) potoku.

Každá z povodní (30. 6. 2006, 25. 12. 2009, 4. 6. 2010) zanechala za sebou stopy aj v koryte potoka, čo malo za následok okrem vybreženia vody aj zničené kaskády, mosty a výmole. Na základe vypracovaného projektu dodávateľská firma uskutočňuje zásahy, ktoré by mali v budúcnosti zabrániť kalamitným situáciám.

V nasledujúcich riadkoch by som vám chcela priblížiť stavebné práce, ktoré boli uskutočnené v areáli parku kaštiela od roku 2005 a náklady, ktoré boli na ne vynaložené:

2005 – obnova stavebné práce na cestných komunikáciách, prístupových chodníkoch a parkových zariadeniach, obnova poškodeného rigola a stavebné práce na objekte – vstupná budova, rekonštrukcia informačného systému v areáli – 15 640 €;

2006 – úprava chodníkových telies a vodných rigolov po nánosoch po kalamite z 30. 6. 2006, výmena porušeného (prasknutého) drenážneho vedenia pred kaštielom – 17 495 €;

2007 – oprava a zakonzervovanie mreží a výmena okenného otvoru na objekte Zverinec, obnova zavaleného prívodového telesa do Veľkého rybníka, oprava mosta k Čínskemu pavilónu, oprava poškodenej drevenej konštrukcie na objekte Besiedka na Veľkom rybníku, oprava vyplavenej kas-

kády pri vstupnej bráne s vydláždením brehu na odvedenie vody, oprava vandalmi zničených šípkových smeroviek a informačných tabulí – 7 809 €;

2008 – výmena strešnej krytiny na objekte Slobodomurársky pavilón, výmena strešnej krytiny na Japonskom moste po odcudzení pôvodnej krytiny, stavebná obnova a reštaurovanie iluzívnej maľby v interiéri Slobodomurárskeho pavilónu- 11 191 €;

2009 – obnova strešnej krytiny bednením a dočasným prekrytím na objekte Bosňák, obnova historickej studne, obnovné práce na drenážnom vedení na veľkej lúke pod pagaštanovou alejou - 6 615 €;

2010 – odstránenie následkov veternej kalamity zo dňa 13. 10. 2009 a povodne zo dňa 25. 12. 2009 – Veľký vodopád (rozbité prírodové teleso aqaduktu, rozbité oplotenie), úprava 210 m porušených častí komunikácií, a zanesených podzemných drenážnych vedení vrátane odstránenia koreňových systémov z dôvodu plynulého prietoku vody v potoku, rekonštrukcia mostov poškodených povodňami – 16 420 €;

2011 – dosadby drevín po vývratoch, bezprostredné opatrenia proti prívalovým vodám na potoku (protipovodňové múriky a oprava kaskád v severnej časti parku), oprava informačného systému, vyčistenie nánosov bahna a jazera pod Veľkým vodopádom, úprava cesty (pôvodná pagaštanová aleja smerom na Zverinec) navožením a rozprestretím kameniva a zeminy k bezpečnému prechodu cez Krivý potok – 63 396 €;

2012 – odstránenie následkov veternej kalamity z 29. 2. 2012, vypracovanie projektu na výstavbu stabilizujúcich objektov na koryte Krivého potoka po opakovaných povodniach – 2 593 €.

Práce vykonávané priebežne sezónnymi pracovníkmi:

- odstraňovanie nevhodných koreňových výmladkov a náletov, hlavne po oboch stranách cestných komunikácií, na okrajoch porastových plášťov a v okolí drobnej parkovej architektúry,

pokračovanie na 6. str.

Z PRÁCE ODDELENIA HISTORICKEJ ZELENÉ SNM BETLIAR

dokončenie z 5. str.

- odstraňovanie odumretých, suchých konárov z korún vrstvlých stromov,
- asanovanie polomov, vývratov a spadnutých stromov, aby sa zamedzilo vzniku hubových ochorení,
- preriedovanie náletmi zahusťeného pobrežného porastu Krivého potoka,
- zmladzovanie prestarnutých kríkov priberkovým rezom starých konárov (v mesiacoch apríl - máj), hlavne živé ploty z vtáčieho zobu okolo fontán a skupine krov vysadených po ľavej strane prístupovej komunikácie od

- vstupnej budovy ku kaštielu,
- po vytípaní presádzanie hodnotných drevín z náletov na vhodné stanovište (červené buky a duby),
- v spolupráci s oddelením stavebnej údržby odstraňovanie prípadných závad na regulačných systémoch a zanesených rígoch, zabezpečenie ich nepretržitej funkcie.

V rámci bežnej údržby chráneného územia je priebežne realizované:

- týždenné prípadne i denné čistenie peších komunikácií v parku, chemické a mechanické od-

- buriňovanie (chemický postrek bol vykonaný v máji postrekom okolo obrubníkov pred kaštieľom a zaburinených častí hlavného chodníka pri odbočke z pagaštanovej aleje na Veľký rybník),
- čistenie odpadových košov podľa potreby,
- strihanie a ošetrovanie ozdobných krov a živých plotov v parteri pred kaštieľom cca 450 m²,
- týždenné kosenie trávnikov v okolí kaštiela,
- ručné vykášanie okrajových lúk, zamokrených lúk, okolia soliterov a miest, ktoré sú nedostupné mechanizmami,

- vysadenie a ošetrovanie záhonov, kvetínáčov kamennej balustrády na terase kaštiela vhodnými letničkami,

V spolupráci s údržbárskymi dielňami sú priebežne realizované:

- údržba všetkých priepustov na vodnom systéme kvôli nepretržitej, bezporuchovej prevádzke vodných stružiek a fontán,
- výrub a spracovanie bežnej kaľamity.

Ing. Brigita Nagyová,
ved. odd. historickej zelene
SNM – Múzeum Betliar

Obecný výstup na Volovec - máj 2013

Hrob Daniela Fabíniho.

Na jeho pamiatku sa koná každoročný májový výstup na Volovec

Obecný výstup na Volovec pod názvom „Pešej turistike sa venuje celá rodina“, ako spomienka na tragickú smrť Daniela Fabíniho, 20. ročník memoriálu, bol už tradične zaradený do kalendára podujatí našej obce i do kalendára podujatí Mikroregiónu Dobšiná na rok 2013. Niekoľko dní pred plánovaným výstupom prevládalo nepriaznivé počasie pripomínajúce skôr apríl. Tí ktorí každoročne plánujú zúčastniť sa tejto akcie, dúfali, že počasie zmúdre a nakoniec sa vyčiasí. Žiaľ, nočný a ranný dážď odradil viacerých turistov, a tak sa spoločného zrazu na miestnom cintoríne, kde bol položený symbolický venček na hrob Daniela Fabíniho, zúčastnilo len niekoľko skalných turistov. Niektorí turisti ráтали s tým, že sa pod Volovec prepraví skriňovou Aviou, avšak kvôli podmôčenému terénu to nebolo možné. Napriek tomu akcia zrušená nebola a trasou cez Jandolinu sa vydala malá skupinka, ku ktorej sa postupne pridávalo niekoľko ďalších turistov a nakoniec sa ich na vrchole pod Skaliskom zišlo asi 30. Oproti predošlým ročníkom to bola, nízka účasť. Tu sa konala prezentácia a tí, ktorí sa preukázali účastníckym listom z predošlých dvoch výstupov, boli odmenení odznakom a tričkom s erbom Obce Betliar. Po pokochaní a krátkom občerstvení sa turisti vydali na zostupnú trasu, ktorá viedla po Ceste hrdinov SNP, cez Košuthovu jamu k lesníckej chate Stádielko. Po počiatkovej hmle a vetre sa začalo počasie zlepšovať a účastníkov túry čakala slnkom zaliata chata Stádielko, čo potešilo všetkých. Na chate už mal pre nich šéfkuchár Jozef Mruk pripravený výborný kotlíkový

Partia „najvernejších“ pod vedením nášho starostu

Ani dážď a hmla neodradili deda Kušníra s vnukom a Sama Cirbusa s kamarátom od výstupu.

guláš. Po oddychu a občerstvení sa skupinka 11 turistov vybrala na zostup do obce trasou popri Palúšovskom potoku.

Tí, čo sa zúčastnili obecného výstupu, neľutovali. Opäť sa potvrdilo, že s dobrým turistickým výstrojom a obuvou, pri troche odvahy, kondície a dobrej nálady, sa dá Volovec zvládnuť takmer za každého počasia.

Eubomír Zatroch

STRETNUTIE DÔCHODCOV V PRÍRODE

To, že naši dôchodcovia neseďa len doma, potvrdila ich účasť na podujatí, ktoré pripravil výbor MO Jednoty dôchodcov Slovenska. Príroda v našom chotári je napriek krutým zásahom počasia stále krásna. Mení sa v každom ročnom období, vždy v nej nájdeme čosi, čo sme doposiaľ nepostrehli a čo nám prináša potešenie. Myslíme si, že to, čo nás obklopuje, poznáme dokonale. Ale neuvedomujeme si, ako dávno sme neboli napr. v parku na Bosňáku, pod Tureckou, v Jandoline, na Strakovej a podobne. Všade tam príroda žije, borí sa s nepriazňou podmienok, vždy sa v nej niečo stráca, hynie, ale na druhej strane sa zjavuje nové, čerstvo sa rodíace.

V stredu, 3. júla 2013, sa v dopoludňajších hodinách začali na tunajšom ihrisku schádzať organizátori podujatia „Stretnutie dôchodcov v prírode“. Predchádzalo mu prejednanie na výborovke, návšteva členov výboru u dôchodcov vo svojich obvodoch a zisťovanie účasti na podujatí. Po tomto všetkom to výbor JDS riskol. Na úspešné uskutočnenie podujatia bol pripravený program, ktorý pre dôchodcov tvorila vychádzka na Strakovú a spoločné posedenie s Alexandrom Madudom, čestným predsedom MO JDS, pri gulášii priamo

na ihrisku.

Okolo 10. hodiny na ihrisko prišli tí, ktorí mali zabezpečiť varenie guláša. Pokyny dostali od Ondreja Ďurána, u ktorého sa zrodil nápad uskutočniť toto podujatie. V kotli už horel oheň, pripravovali sa ingrediencie na guláš. Pomaly pešo i autami prichádzali prví účastníci. Spočiatku to nevzeralo sľubne, ale náladu organizátorom zdvihla stále väčšia partia dôchodcov, ktorá sa usádzala ku pripraveným stolom k oddychu po chôdzi z obce. Pripravená prezenčná listina sa pomaly zapĺňala a veru s účasťou 65 členov organizácie mohli byť usporiadatelia spokojní. Sú prázdniny a tak mnohí starí rodičia doniesli i svoje vnúcatá. Tie samozrejme hneď využili možnosť voľných hier a športovania. Ku svojim starým rodičom pribiehali len kvôli smädu či hladu.

Prítomných privítal Ondrej Ďurán, oboznámil ich s programom a privítal čestného predsedu MO JDS Alexandra Madudu. Vyzval súčasne dôchodcov, aby prehodnotili svoje schopnosti a podľa toho sa rozhodli, či sa zúčastnia vychádzky na Strakovú k bývalej bani, alebo ostanú na ihrisku. Počasie bolo ukázkové, väčšina sa spoločne odobrala smerom k Strakovej, tí, čo sa na to necítili, sa roztrúsili po okolí ihriska.

Tí, čo mali na starosti guláš, sa starali o oheň a náplň kotla. Varenie sa chopili Ondrej Nagypál a Jozef Árvay, pomocníkmi boli tri dievčence, dôchodkyňa Lydka Jergová, Valika Borzová, Zuzka Ivanková a „chlapcom pre všetko“ bol Ivan Mruk. Ten sa staral o obrázkovú dokumentáciu, ktorou prostredníctvom internetu oboznámi širokú verejnosť.

Tí, čo ostali na ihrisku, neváhali vojsť do blízkeho lesa, oplátilo sa to hlavne pani Lile Dieovej, ktorá si okrem príjemných chvíľ odniesla domov veľkú „baraniu hlavu“ – hubu, ktorá rastie výnimočne a je použiteľná na mnoho spôsobov. Pani Dieová pritom má problémy s nohami a používa bežne francúzsku barlu.

Po viac ako dvoch hodinách sa vracali pomaly tí, ktorých zmorilo slnko a príroda cestou k bani a späť. Každý siahla po nápojoch a unavený si hľadal miesto pri stole. Vôňa gulášu dráždila, ale ten ešte potreboval k dohotoveniu čas. Čakanie sa využilo aktivitou pána Madudu, ktorý prítomných oboznámil s históriou bane na Strakovej. Jej skúmanie prebiehalo ešte pred II. svetovou vojnou. Objavili v nej žily antimónu, rudy, ktorá sa využívala pri výrobe železa. Antimónová žila však bola tenká, mala priemer 2 cm a jej ťažba nebola rentabil-

ná. Baňa sa zatvorila, oživenie nastalo pred niekoľkými rokmi, potvrdila sa však dávna realita, že ťažba sa nedá realizovať.

Pán Maduda priblížil svojim poslucháčom aj ďalšie skutočnosti o baníctve na Gemerí a po svojom vystúpení zožal dlhotrvajúci potlesk. Guláš sa dovaril, chlieb sa krájal, hladní dôchodcovia vytáhovali z batohov misky s lyžicami a postavili sa do radu na guláš. Ten zmizol z kotla raz – dva, zapíjaj sa nealkoholickým pivom, ktoré dostal každý prítomný. Kto chcel, mohol si dať i kávu a tú popíjali pri vzájomnej besede. Vytvorili sa skupinky, ktoré rozoberali rôzne témy a veru nikomu sa necnelo po domove.

Ani neviem koľko bolo hodín, keď sa začali dvíhať k odchodu prví unavení dôchodcovia. Každý chválil akciu a vyjadril želanie, že podobné akcie život dôchodcov obohatia. Zážitky z tohto dňa sa pretriasali pri stretnutiach v dedine a tí, ktorí sa tejto akcie nezúčastnili, môžu ľutovať. Vynahradiť si to budú môcť na ďalšej akcii.

Výboru MO ďakujeme za zvládnutú organizáciu podujatia a do ďalšej činnosti želáme veľa úspechov.

Štefánia Kaňúrová

Celodenný výlet do Spišskej Novej Vsi

Naša detská organizácia Fénix pozvala 25. júna 2013 na celodenný výlet deti z Betliara a ich rodičov. V spolupráci s Materskou školou a Základnou školou v Betliari sme pre deti pripravili naozaj pekný deň na konci školského roka a veríme, že po dobrých skúsenostiach budeme v spolupráci pokračovať.

Pri návšteve zoologickej záhrady nikto neľutoval, že prijal pozvanie. Veď sme tu videli 80 druhov zvierat v počte okolo 300 kusov.

Z Betliara sme odchádzali v daždi, no v Spišskej Novej Vsi nás vítalo slnko, ktoré sa s nami tešilo celý deň. Popoludňajšie šantenie vo vode na krytej plavárni nám všetkým veľmi prospelo. Z výletu sme sa vracali unavení, ale šťastní a tento pekný deň nám tak trochu „naštartoval“ prázdniny.

Aj počas letných prázdnin pripravujeme pre deti „prázdninový aktívny týždeň s Fénixom“, počas ktorého chceme navštíviť kúpalisko, prenocovať na chate, športovať na športovej Fénixiade, plánujeme turistiku v Slovenskom ráji. A na koniec leta sa po druhý raz zahráme na zlatokopov a lovcov zveriny vo Veľkej hre. Presné termíny sa dozvieme z letákov a pozvánok.

Tešíme sa na Vás!

**Detská organizácia Fénix,
základný kolektív „Betliarska partička“**

Stavanie mája

Vynášanie brezy z dvora OcÚ

Po dlhej zime prišla konečne jar a s ňou aj mesiac lásky – máj. Celá príroda sa prebudila, opeknela. Nadarmo sa nehovorí, že máj je najkrajší mesiac v roku, kedy všetko rastie, rozvíja sa, hýri pestrými farbami. Máj sa vo všeobecnosti považuje za obdobie lásky a zrodu nového života. Májová zeleň je symbolom sily a dobrého rastu. V minulosti sa u nás stavali máje, ako prejav úcty a žičlivosti pred kostol či radnicu. Odtiaľ už bol len krôčik k myšlienke postaviť máj ako symbol lásky aj pred dom pekného dievčaťa, súceho na vydaj. Aby nebolo ľúto ostatným dievčatám, ktoré máj pred domom nemali, mládenci stavali ako spoločný dar pre všetky slobodné dievčatá máj uprostred dediny.

V duchu dávnych tradícií to bolo tak i v našej obci 18. mája 2013, keď sa tunajší obyvatelia zišli v hojnom počte pri stavaní „mája“ pred budovou obecného úradu. Podľa tunajších zvykov sa staval máj na „Rusadlie“. Betliarski mládenci priniesli vysokánsku brezu, ktorú za pomoci dievčat a žien vyzdobili farebnými stuhami a postavili do centra obce. Keďže podľa dávnej tradície bolo stavanie májov sprevádzané muzikou, tancom a spevom, nebolo to inak ani u nás. Podujatie svojím spevom spestrili členovia hudobného telesa DUO ANTICO MODERNO s hosťom - spevákom Petrom Račkom. Príjemný májový večer ukončilo vystúpenie folklórneho súboru DOLINA z Gemerskej Polomy. Folkloristi doslova roztancovali prítomných. Ľudová hudba, piesne a tance prispeli k dobrej nálade všetkých prítomných. Ľudské srdcia pookriali, všetci spolu oslávili nielen príchod dlho očakávanej jari, ale aj Turičné sviatky.

Mgr. Erika Jergová

Stavanie mája každoročne priláka veľa divákov

O výzdobu mája sa postarali poslankyne

Naši starí známi DUO ANTICO MODERNO

Súbor DOLINA tancom privodil dobrú náladu

Ľudovky si zaspievali i prítomní diváci medzi nimi Ondrej Ďurán a manželka Ďuránovci

MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ

Už tradične pod záštitou starostu pripravila obec pre deti športovo - zábavné podujatie k ich sviatku.

Po dlhodobých a intenzívnych lejakoch sa konečne ukázalo slnko, ale aj tak náhradným riešením bol Kultúrny dom a jeho okolie.

Pre deti boli pripravené hry, súťaže a atrakcie. Najlákavejšia ako vždy - trampolína včielka Maja, autodráha, tiež jazda na koňoch, či maľovanie na tvár.

Zaregistrovaných bolo 81 detí. Po namáhavých dopoludňajších disciplínach dobre padlo občerstvenie a potešili drobné odmeny, aj obyčajný bublifuk.

Popoludňajší program pokračoval v areáli miestneho ihriska, kde sa tradične odohrávalo futbalové derby: ľavá strana oproti pravej strane dediny a dokonca i ženy. Výsledky neboli zverejnené. Určite išlo o dodržanie tradície, pobavenie i športový zážitok. Celodenný program ukončila DISCO, ktorá z dôvodu nepriaznivého počasia bola v Kultúrnom dome.

Môžeme skonštatovať z pohľadu organizátora, že tento deň, ktorý nepatrí iba malým deťom, splnil svoj účel, o čom svedčila hojná účasť.

Tešíme sa znovu na stretnutie o rok! Veríme, že nám to počasie nebude komplikovať.

E. Farkašovská

DEŇ MATIEK

História Dňa matiek siaha až do obdobia antiky. V starovekom Grécku oslavovali ženu ako dárkyňu života už 250 rokov p. n. l. v podobe slávností na počesť matky všetkých bohov – bohyne Rhey. V novodobej histórii ľudstva sa Deň matiek dostal do povedomia na prelome 19. a 20. storočia, a to vďaka Američanke Anne Marie Jarvisovej, ktorá viedla kampaň za vyhlásenie dňa venovaného matkám. Už o dva roky neskôr tento sviatok oslavovali v 45 štátoch USA. Dátum druhej májovej nedeľe sa rozhodli prijať za svoj takmer všetky krajiny na svete. V Československu sa Deň matiek začal oslavovať v roku 1923, a to najmä zásluhou Alice Masarykovej, dcéry prezidenta T. G. Masaryka a emancipovanej predsedníčky Československého červeného kríža. V 50. rokoch boli oslavy Dňa matiek nahradené marcovým Medzinárodným dňom žien. Tradícia Dňa matiek na Slovensku bola obnovená až po roku 1989, kedy sa začal sláviť druhú májovú nedeľu v roku.

*Vie o nás všetko. Viac než mnohí iní.
A napriek tomu nikdy nesklame.*

*A nespomína dlho na prečiny.
O kom to vravím? Predsa o mame.
Mama. Ten človek, čo najdlhšie mlčí,
keď ublíži mu jeho najbližší.
Po každom páde znova chodiť učí,
po každom plači znova utíši.*

Mama - slovo milé, láskavé. Slovo, ktoré sa každé dieťa naučí vysloviť ako prvé. Je ospievané v poézii, zhmotnené v umení a navždy zachované v každom srdci. Mama nás sprevádza celým životom. Od detstva až po posledné chvíle života si človek nesie v sebe jedinečný a neopakovateľný obraz svojej matky. Na svete niet človeka obetavejšieho, odvážnejšieho a láskavejšieho ako je mama. Mama, ktorá všetko chápe, odpúšťa, vždy poľutuje a stále miluje svoje dieťa vrúčne a nezištne.

A práve žene, matke je každoročne venovaná druhá májová nedeľa. Deň matiek patrí medzi najkrajšie a najdojemnejšie sviatky. Dňa 12. mája 2013 sme v miestnom kultúrnom dome privítali mamky, mamičky, staré mamy a ostatných hostí. V úvode programu prítomné ženy – matky pozdravil starosta našej obce, pán Július Farkašovský. V kytičke uvitej z básní, piesní, tancov a hovoreného slova sa predstavili deti z materskej školy, a o čosi starší žiaci základnej školy v Betliari. Pestrým programom potešili všetky dobré a láskavé materinské srdcia.

Mgr. Erika Jergová

V Ý Z N A M N Í B E T L I A R Č A N I A

Štefan Havlík

*Evanjelický farár,
organizátor SNP v Betliari
Narodený: 6. 2. 1914
v Podebranči, okres Senica*

Po maturite v Skalici študoval v Bratislave, v Montpellier vo Francúzsku a v Ženeve. Do odbojovej činnosti bol zapojený od roku 1940. V tom čase bol stíhaný za zločin zrady štátneho tajomstva.

Od roku 1942 bol evanjelickým farárom v Betliari. Od začiatku až do konca roku 1943 bol v činnosti vojskovej služby na Ukrajine, v Bielorusku a v Taliansku. Na Ukrajine sa spriatelil s kapitánom Jánom Nálepkom. Spolu sa pričínili o zblíženie našich vojakov s tamojším obyvateľstvom, ale aj o zblíženie s ukrajinskými a neskôr s bieloruskými partizánmi. V tom istom duchu pokračoval aj v Taliansku.

Keď už bol doma, prišli za ním začiatkom mája 1944 dvaja partizáni v uniformách slovenskej armády. Žiadali ho, aby im bol nápomocný pri získavaní mladých ľudí do partizánskych jednotiek. Dohodli sa na spôsobe, ako sa každý preukáže, keď sa bude hlásiť u partizánov. Každý mal dostať od p. Havlíka lístok s fingovaným textom i podpisom. Len ten, kto sa preukáže takýmto lístkom mal poskytovať záruku, že je spoľahlivý.

Po vyhlásení mobilizácie, začiatkom septembra 1944, šiel peši cez Revúcu a Tisovec a tiež vlakom do Banskej Bystrice a hlásil sa tam na veliteľstve pozemného vojska, v uniforme, ktorú mal doma po návrate z Talianska. Na vojenskom veliteľstve v Banskej Bystrici boli oboznámení s jeho činnosťou a tak ho z armády uvoľnili pre politicko-organizačnú prácu v civilnom živote.

Populárny šéfkuchár Jaroslav Židek pri príprave betliarskej špeciality - žabích stehienok

Keď sa v Betliari založil Revolučný národný výbor stal sa p. Havlík jeho tajomníkom. V polovici septembra bol kooptovaný za člena Revolučného okresného národného výboru v Dobšinej. Pribudli mu tým ďalšie povinnosti pri zabezpečovaní obrany slanskej doliny proti útoku z Rožňavy.

Vojenské velenie celého úseku patrilo vtedy plukovníkovi Michalovi Širicovi, ktorý nariadil vybudovať na ceste od Rožňavy, na kraji obce Betliar, zátaras. Mimo toho, cez celú dolinu južne od Betliara sa začala kopať hlboká priekopa proti tankom. Na prácach spojených s výkopom pracovalo v prvej polovici októbra 1.500 až 2.000 mužov zo všetkých obcí tejto doliny. Pamätný je jeho príhovor ku kopáčom, zhromaždeným na námestíčku pred lesnou správou v Betliari.

Po obsadení Betliara Nemcami ho vyšetrovali v Rožňave. O jeho činnosti mali Nemci podrobné správy, ktoré im dodala špiónka, pohybujúca sa počas SNP v Betliari. Takto sa mu „odvďačila“ za to, že jej zachránil život, keď ju mala zlikvidovať hliadka, vyslaná z Banskej Bystrice, kde vedeli o jej činnosti. Prišlo mu aj šťastie, keď došlo k zmene vyšetrovateľa. Stal sa ním nemecký dôstojník, ktorý predtým slúžil vo Francúzsku. Keď tento zistil, že p. Havlík hovorí dobre po francúzsky, začal s ním aj on hovoriť touto rečou. Umožnil mu neskôr, že ho pustili domov.

Po oslobodení ho Slovenská národná rada so sídlom v Košiciach menovala za vládneho splnomocnenca pre Rožňavu, čo v tom čase znamenalo, že bol najvyšším predstaviteľom mesta. V tejto funkcii, v súčinnosti s ďalšími spolupracovníkmi, sa mu podarilo mesto konsolidovať a odovzdať ho v septembri 1945 novovytvorenej správnej komisii, na čele s jej predsedom Jánom Miklóšikom, školským inšpektorom, rodákom z Betliara. Vedľa funkcie vládneho zmocnenca, učil tiež na gymnáziu niektoré predmety, pretože slovenských profesorov bol nedostatok. Bol tiež správcom kaštieľa v Betliari. Až do roku 1952 bol evanjelickým farárom v Betliari.

Bol nositeľom viacerých vyznamenaní. Z nich najviac si cenil to, ktoré mu osobne odovzdal minister národnej obrany generál Ludvík Svoboda.

Na dôchodku žil v Banskej Bystrici, kde aj zomrel. Dátum úmrtia sa nepodarilo zistiť.

NEBÍČKO V PAPULKE

Relácia do televízneho gastronomického bedekra bola natáčaná v parku pred betliarskym kaštieľom.

Premiéra 16. epizódy populárnej kulinárskej relácie šéfkuchára Jaroslava Žideka Nebíčko v papulke, ktorá bola natáčaná v apríli 2013 pred betliarskym kaštieľom, bola odvysielaná na STV-1 v sobotu 11. 5. 2013 o 18,25 hod. V relácii nechýbali chutné jedlá, medzi nimi i tradičné betliarske žabie stehienka, ktoré pripravila miestna kuchárka Lýdia Jergová. Nakoľko sú žaby chráneným živočíšnym druhom, surovina na prípravu tejto špeciality bola z dovozu – z Francúzska. Dnes sa už tento pokrm u nás bežne nepripravuje.

Podľa údajov z obecnej kroniky žaby sa v Betliari chytali do Ďúra (24. apríl). Žabie stehienka boli vyhľadávanou pochúťkou. Známym labužníkom tejto špeciality bolo biskupstvo. Obyvatelia Betliara pravdepodobne mali radi vyprážané žabie stehienka, keď v susedných dedinách o nich posmešne hovorili, že sú žabäre, v maďarských dedinách „Békášok“.

O tom, ako chutí takáto špecialita, sa presvedčili poslanci a členovia komisii obecného zastupiteľstva po skončení mimoriadneho zasadnutia.

pokračovanie na 11. str.

NEBÍČKO V PAPULKE

dokončenie z 10. str.

tia OZ 24. 4. 2013, keď im bola predostretá plná misa vyprážaných žabích stehienok zo zásob z natáčania kulinárskej relácie. Niektorí z prítomných najprv začali opatrne skúmať predložený pokrm, nakoniec však nabrali odvalu a naservírovanú porciu stehienok s hriankou a kvapkou citrónu skonsumovali. Niektorým táto špecialita tak chutila, že si pridali dupľu. Starosta obce Július Farkašovský vtipne poznamenal, že do radu skutočných Betliarčanov, ktorí žabie stehienka naozaj jedli, tak pribudli ďalší obyvatelia.

Lubomír Zatroch

Letný pitný režim

Už viac rokov za sebou zažívame leto v plnej krutosti horúčav, ktoré ľudský organizmus vyčerpávajú mimoriadne nepríjemným spôsobom. Čo teda robiť, aby sme toto ročné obdobie prežili čo najpríjemnejšie? Piť, piť a zase piť! Hoci pojem „pitný režim“ pozná takmer každý, málokto vie, čo sa pod týmto pojmom skrýva a aké dôležité je ho riešenie.

Voda je nevyhnutným prostriedkom zabezpečenia dôležitých funkcií v organizme. Reguluje telesnú teplotu, odstraňuje toxické látky a pomáha pri vstrebávaní živín. Vodu získavame pitím tekutín a konzumáciou určitých potravín. Pre zachovanie nášho zdravia je nutné vždy udržať rovnováhu medzi príjmom a výdajom tekutín. Dopĺňať by sme ich mali ešte skôr, než pocítíme smäd. Keď máme pocit smädu, telo nám dáva najavo, že už potrebuje tekutiny naozaj naliehavo. Na nedostatok tekutín sú v letných mesiacoch náchylní predovšetkým starší ľudia, deti a chorí. Avšak pitný režim je dôležitý pre každého človeka, pretože slúži k udržaniu zdravia a vitality. Príznakov nedostatku tekutín je niekoľko. Za najhlavnejší považujeme smäd, na ostatné na vlastnú škodu zabúdame. Nedostatok tekutín spôsobuje poruchy krvného obehu, svalové kŕče, bolesti hlavy, únavu, malátnosť, problémy s pokožkou, triašku, nevoľnosť, kolaps, tepelný šok.

Náš subjektívny pocit smädu ani zďaleka nezodpovedá našej skutočnej potrebe tekutín. Správne by sme mali piť, aj keď smäd nemáme! Pociť smädu by pre nás mal byť až varovným signálom! Voda tvorí podstatnú časť ľudského tela (60% u dospelých a až 75-80% u detí). Pomáha nám, okrem celého radu iných funkcií, regulovať telesnú teplotu a zabráňuje tak prehrievaniu nášho organizmu.

A koľko tekutín vlastne denne potrebujeme? Údaje o dennej potrebe sa často líšia. Potrebné množstvo tekutín ovplyvňuje mnoho faktorov - hmotnosť, vek, aktivita atď. Všeobecne však platí, že pri zvýšenej fyzickej, ale i psychickej námahe, pri vysokých teplotách a pobyte na slnku je nutné príjem tekutín zvýšiť.

Nápoje, ktoré sa konzumujú v lete, majú mať určité vlastnosti. Za najideálnejší zdroj tekutín je považovaná čistá voda, ktorá by mala mať veľkú prevahu v celkovom množstve prijatých tekutín. O jej výhodách niet pochýb, pretože obsahuje nulové množstvo kalórií, je ľahko dostupná, chutná a bezpečná. Nesmie byť však príliš studená. Prechladené až ľadové tekutiny sa v organizme správajú ako voda na rozpálenej platni - „zasyčia a vyparia sa“. Vlažné nápoje prechádzajú telom postupne a osviežia ho preto omnoho viac. Vhodné sú nesladené ovocné alebo bylinkové čaje a minerálky bez bublínok.

Niektoré nápoje sú pre pitný režim nevhodné. Predovšetkým ide o nápoje s vysokým obsahom cukru a umelých sladidiel, ktoré skôr zväčšujú pocit smädu. Neodporúča sa teda konzumovať veľké množstvo ochutených limonád a minerálok, „farebných“ džúsov, nektárov, kolo-vých nápojov a energetických drinkov. Káva, čierny čaj a alkoholické nápoje nie sú súčasťou pitného režimu, preto by mala byť ich konzumácia obmedzená. Kávu, ktorú často volíme ako kompenzáciu únavy,

„Skutoční“ Betliarčania si pochutnávajú na žabích stehienkach

je dobré piť s pohárom vody. Dostatok tekutín zabezpečuje správnu látkovú výmenu. Umožňuje dobrú funkciu obličiek a odplavovanie škodlivých spodín z tela a napomáha chudnutiu. Zlepšuje výkonnosť organizmu.

Desatoro zdravého pitného režimu

1. Vypiť denne 2 - 3 litre tekutín.
2. Ráno nalačno vypiť pohár vody alebo bylinkového čaju.
3. Vodu piť po dúškoch i počas dňa, medzi 9. - 14. hodinou piť najväčšie množstvo tekutín.
4. Nezapíjať jedlo vodou, piť minimálne 20 minút až 1 hodinu po jedle.
5. Piť priebežne, nie veľké objemy naraz.
6. Namiesto malinoviek a limonád piť vodu alebo bylinkové čaje.
7. Nepiť vodu z chladničky - zhoršuje trávenie.
8. Mať nápoj vždy po ruke.
9. Teplota nápoja by sa mala približne zhodovať s izbovou teplotou.
10. Nebáť sa studenej vody pri osobnej hygiene - zmýva negatívnu energiu.

Užite si krásne, teplé letné dni a nezabudnite sa napiť!!!

Mgr. Erika Jergová

DOMÁCE KOMPOSTOVANIE

Od 1. 1. 2013 nadobudla účinnosť novela zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch, ktorá okrem iného zmenila aj znenie ustanovení týkajúcich sa nakladania s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, zaviedla nové pojmy a upravila povinnosti obcí zaviesť a zabezpečovať vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre ustanovené zložky.

Významná zmena nastala najmä pre zložku biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu vrátane biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu. Novela zákona o odpadoch ustanovila, že obec má zodpovednosť za triedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu, ktorý vzniká v domácnostiach fyzických osôb. Obec je teda povinná zabezpečovať nie-

len vykonávanie triedeného zberu papiera, plastov, kovov a skla (triedený zber týchto zložiek bol povinnosťou už v predchádzajúcej právnej úprave), ale obec má povinnosť vykonávať aj triedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu z domácností fyzických osôb. Novela zákona o odpadoch však pre obec zaviedla možnosť výnimky z uvedenej povinnosti. Obec Betliar pri tomto odpade má možnosť využiť zákonnú výnimku a dôvody nezavedenia triedeného zberu biologicky rozložiteľných kuchynských a reštauračných odpadov od fyzických osôb v nasledovných prípadoch:

1. ak zabezpečí energetické zhodnotenie týchto odpadov v zariadení na zhodnocovanie odpadov (pozn.: v našej obci ani v blízkom okolí

zatiaľ takéto zariadenie nemá),

2. ak preukáže, že najmenej 50% obyvateľov kompostuje vlastný odpad (v domácich podmienkach),
3. je to pre obec ekonomicky neúnosné, pretože náklady na nakladanie s komunálnymi odpadmi nemožno pokryť ani pri určení miestneho poplatku vo výške 50% zo zákonom ustanovenej hornej hranice sadzby miestneho poplatku.

Horná hranica sadzby miestneho poplatku za komunálny odpad podľa zákona je 0,1095 € za osobu a kalendárny deň t. j. 39,96 €/rok a osobu, preto na uplatnenie výnimky podľa bodu 3 by musela naša obec zvýšiť poplatok na

úroveň min. 19,98 €/rok a obyvateľa, čo by pri súčasnej sociálno-ekonomickej situácii bolo pre väčšinu domácností neúnosné. Naša obec sa preto rozhodla, že namiesto cesty ďalšieho zvyšovania poplatku za komunálny odpad využije možnosť výnimky zo zákona podľa vyššie uvedenej bodu 2 a podporí domáce kompostovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov. Za týmto účelom obec zakúpila pre občanov plastové kompostéry v hodnote 40 €/ks a postupne ich distribuuje do domácností na základe prihlášky a uzavretia dohody s obcou o vlastnom kompostovaní odpadov.

Pre tých občanov, ktorí už začali s domácim kompostovaním prinášame niekoľko praktických rád. Veríme, že sa k nim pridajú aj ďalšie domácnosti.

Ing. Ľubomír Zatroch

ZÁSADY DOMÁCEHO KOMPOSTOVANIA

Starostlivosť o záhradu nám počas roka prináša množstvo organického odpadu, ktorý mnohí majitelia vyhadzujú do kontajnera, alebo ho spaľujú a znepriemňujú tak život všetkým susedom v okolí. Ak nám však záleží na prírode a životnom prostredí, je tu jednoduchý a overený spôsob, ktorý nás tohto odpadu nielen zbaví, ale navyše môže priniesť aj kvalitné hnojivo, jedná sa o kompostovanie. Vyrobiť kvalitný kompost v priebehu niekoľkých mesiacov nie je nemožné. Dôležité je, aby mali baktérie a pôdne organizmy pre svoj život vhodné podmienky. Pre urýchlenie rozkladu materiálu je dôležitý správny výber kompostéra. Jeho výhodou je ochrana biomasy pred nástrahami počasia, kedy pri daždi bráni vyplavovaniu živín a v teplých a veterných dňoch zabráňuje vysychaniu kompostu.

Výber správneho miesta

Pri domácom kompostovaní neexistujú takmer žiadne legislatívne obmedzenia. Odporúčame však pri zakladaní kompostu zohľadniť niektoré zásady a pravidlá, ktoré sú overené v praxi.

Kompostér umiestnime tak aby:

- bol na našom pozemku alebo aby sme mali súhlas vlastníka pozemku,
- nebol v blízkosti zdroja pitnej vody ani v záplavovom území,
- pre zlepšenie prístupu mikroorganizmov a pôdnych organizmov ku kompostovaniu materiálu je potrebné zabezpečiť priamy kontakt so zemou,
- čo najbližšia vzdialenosť od zdroja biologického odpadu a prístup aj za daždivého počasia,
- nevystavovať celodennému priamemu slnku,
- dostatočný priestor okolo zásobníka na manipuláciu s náradím,
- aby neprekážal susedom.

Čo všetko možno zužitkovať

Do kvalitného kompostu môžeme pridať skoro všetky organické odpady z dvora, záhrady aj domácnosti. Ideálna je čo najrôznorodšia zmes materiálov. Vhodné suroviny na kompostovanie: tráva, listie, seno, slama, burina,

hnoj, trus, piliny, drevná štiepka, káva, čaj, podrvené škrupiny z vajíčok atď. Ťažkosti nám môžu spôsobiť pri domácom kompostovaní iba zvyšky varených jedál, preto ich dávame do kompostu v malých množstvách a zmiešame ich s väčším množstvom suchého materiálu. **Nevhodné suroviny do kompostu sú:** zvyšky mäsa, ryby, mliečne výrobky, sklo, plasty, kovy, textil, piliny z drevotriesky, uhynuté zvieratá, chemicky ošetrované zvyšky atď. Dôležité je snažiť sa o čo najjemnejšiu štruktúru materiálu, tu nám pomôže kosačka so zberným košom, ktorá dokáže rozdrobiť aj popadané listie a záhradný drvič na odrezané konáre zo stromov a kríkov.

Základné podmienky kompostovania

Na to, aby kompostovanie prebehlo úspešne existuje základné pravidlo a to je rôznorodá skladba materiálov, optimálna vlhkosť a dostatok vzduchu.

Veľkosť a skladba materiálov

Najmä v prípade ťažšie rozložiteľných materiálov (uhlíkatých),

ako sú drevo, tvrdšie časti zeľniny, stonky starších rastlín, platí základné pravidlo, že čím sú menšie častice, tým rýchlejšie sa skompostujú. Ideálne je využiť záhradný drvič. Mäkké šľavnaté materiály (dusíkaté) - hnoj, pokosená tráva, kuchynský bioodpad - sú ľahko rozložiteľné, tieto nie je potrebné zmešovať. Dôležitý predpoklad pre dobrý rozklad je vyvážené miešanie materiálov. Platí, že dusíkaté materiály, musíme zmiešavať s uhlíkatými a ich objemový pomer by sa mal čo najviac približovať k 1:1.

Prístup vzduchu a vody

Kompostované baktérie potrebujú okrem živín aj neustály prísun vzduchu a dostatok vlhkosti. Ak im dokážeme zabezpečiť vyváženú kombináciu začnú sa rýchlym tempom množiť. Ako bolo už spomenuté, čím menšie častice do kompostu dáme, tým sa nám skôr skompostujú. Platí však aj pravidlo, že čím sú častice menšie, tým je medzi nimi menej dutiniek, kde sa môže udr-

pokračovanie na 13. str.

ZÁSADY DOMÁCEHO KOMPOSTOVANIA

dokončenie z 12 str.

žať vzduch. Bez neho však kompost iba hnije a zapácha, preto je potrebné kompost z času na čas prevzdušniť za pomoci aerátoru kompostu, prípadne vidiel.

Správna vlhkosť

je ďalšia požiadavka dobrého

kompostovania. Ak má kompostovaný materiál nedostatok vlhkosti, proces sa spomaľuje až zastavuje. Ak je vlhkosť nadmerná, dochádza k nežiaducemu hnilobnému procesu.

Do uzavretého kompostéra sa bez našej pomoci voda nedostane, preto je dôležité kontrolovať správnu vlhkosť a v prípade po-

treby ju doplniť poliatím alebo znížiť pridaním suchých materiálov. Správne množstvo možno zistiť iba rukou. Ak možno z materiálu vytlačiť iba niekoľko kvapiek, je všetko v poriadku.

Kedy je kompost zrelý

Vyzretý kompost je hnedej až tmavohnedej farby, drobnohrudkovitej štruktúry, nezapácha, ale

voní ako lesná pôda. O zrelosti kompostu sa môžeme presvedčiť jednoduchým testom klíčivosti. Do nádobky s vlhkým preosiatym kompostom vysejeme semenka žeruchy siatej, a ak počas týždňa väčšina semien vyklíči, môžeme kompost použiť v záhrade.

(Na prípravu tohto článku boli použité texty z internetovej stránky Spoločnosti priateľov Zeme).

Skončila sa Gemerská šachová liga 2012/2013

Hráči ŠK TATRAN BETLIAR

Zľava: Ľubomír Zatroch, Miroslav Ciberaj, Zoltán Nagy, Gabriel Barczy, Michal Dovec a Štefan Ciberaj

V sobotu 27. 4. 2013 v Rožňave v reštaurácii Apetito vyvrcholila Gemerská liga v šachu. A vrchol to bol ako sa patrí. V tomto poslednom 7. kole sa stretli dvaja súper, ktorí všetky doterajšie zápasy vyhrali - Revúca a Štítnik „A“. Od začiatku až do poslednej štvrtiny bol stav vyrovnaný. Nakoniec zvíťazila Revúca najtesnejším rozdielom a tým po prvýkrát vyhrala Gemerskú ligu.

V druhom zápase sa v boji o 5. miesto stretol Betliar so Štítnikom „B“. Hráči Betliara sa až v tomto poslednom kole zišli v takmer kompletnej zostave a zaslúžene zvíťazili. Tým dôstojne oslávili 70. narodeniny svojho najlepšieho hráča Gabriela Barczyho. Toto posledné kolo sa hralo zrýchleným tempom 2 x 15 minút. Výsledky boli nasledovné:

Štítnik „A“ – Revúca 7,5 : 8,5

Štítnik „B“ – Tatran Betliar 2:14.

Po skončení súťaže sa odohral turnaj jednotlivcov o putovný pohár a titul „Majster Gemera v bleskovom šachu“. Hralo 22 hráčov 2 x 15 – minútové partie švajčiarskym systémom na 9 kôl. Najtesnejším rozdielom o 0,5 pomocného bodu zvíťazil Ján Rogos ml. pred Jánom Sisikom a Petrom Lakym. Konečné poradie o „Majstra Gemera“ bolo nasledovné:

1. Rogos Ján ml. (7 bodov, pomocné body 37)
2. Sisik Ján (7 bodov, pomocné body 36,5)
3. Laky Peter (6,5 bodu, pomocné body 37)
4. Šafárik Milan (6 bodov, pomocné body 37,5)
5. Chyla Jiří (5,5 b.)
6. Vrbjar Jozef (5 b.)
7. Dovec Michal (5 b.) (ŠK Tatran Betliar)
8. Bacso Ján (5 b.)
9. Nagy Zoltán (5 b.) (ŠK Tatran Betliar)
10. Lázok Róbert (5 b.)
11. Barczy Gabriel (4,5 b.) (ŠK Tatran Betliar)
12. Mišečka Kamil (4,5 b.)
13. Rogos Ján st. (4,5 b.)
14. Barto Norbert (4 b.)
15. Ciberaj Miroslav (4 b.) (ŠK Tatran Betliar)

Ing. Miroslav Ciberaj

Konečná tabuľka Gemerskej ligy (poradie, tím, výhry, remízy, skóre, body):

1. ŠK Strelec Revúca	6	0	0	74,5	18
2. ŠK Štítnik „A“	5	0	1	63	15
3. ŠK Tornaľa „A“	4	0	2	53,5	12
4. ŠK Tornaľa „B“	3	0	3	38,5	9
5. ŠK Tatran Betliar	2	0	4	42,5	6
6. ŠK Štítnik „B“	1	0	5	19,5	3
7. ŠK Gemerská Poloma	0	0	6	34,5	0

IV. športové hry seniorov

Okresný výbor Jednoty dôchodcov Slovenska v Rožňave v spolupráci s obcou Betliar a výborom MO JDS v Betliari zorganizoval v našej obci IV. športové hry seniorov. Po vlaňajšom úspechu tretích hier a spokojnosti účastníkov sa organizátori rozhodli pre Betliar i teraz.

Už v priebehu troch dní pred termínom hier sa z miestnych organizácií v okrese prihlásilo viac ako sto účastníkov. Očakávali sme seniorov z Rožňavy, Pače, Rakovnice, Plešivca, Vlachova, Dobšinej, Krásnohorského Podhradia, Čiernej Lehoty, Vyšnej Slanej, Hrhova, Rožňavského Bystrého, Lipovníka a samozrejme, domácich. V piatok 12. júla 2013 sme sa zobudili do pekného dňa a už okolo 8. hodiny sme začali pripravovať guľáš. Ten mal na starosti Ivan Mruk, asistovali mu Jozef Árvay, Lydka Jergová, Zuzka Ivanková a Valika Borzová. Program a priebeh hier mali pod prstom Ondrej Ďurán, Štefan Kaňúr a Tibor Szappanoš.

Krátko po 9.30 hod prítomní nastúpili do družstiev, aby si vypočuli otváracie pokyny a zložili sľub pretekárov. Privítal a pozdravil ich predseda OV JDS Ladislav Fabián, po ňom predseda MO Betliar Ondrej Ďurán a prihovoriť sa i predseda krajskej organizácie Ján Matuško.

S programom a priebehom hier oboznámil účastníkov Štefan Kaňúr. Pre mužov boli pripravené disciplíny: strelba zo vzduchovky, kop na bránku, hod granátom na cieľ, vrh guľou, beh na 60 m a hod kriketovou loptičkou. Pre ženy boli určené súťaže v kope loptou na bránku, v strelbe zo vzduchovky, v hode čižmou, hode granátom na cieľ a v behu na 50 metrov.

Pri súťažiach ako rozhodcovia pomáhali Marika Servová a členky z Dobšinej a Plešivca. Okolo obedu sa areálom ihriska šírila vôňa guľáša a dráždila chuťové poháriky hladošov. Jest' sa však mohlo za-

čať až po ukončení súťaží a ich vyhodnotení. Krátko po 13.30 hod súťažiaci znovu nastúpili a vypočuli si hodnotenie priebehu hier a mená seniorov, ktorí sa umiestnili na prvých troch miestach v každej disciplíne. Všetkých úspešných seniorov sprevádzal potlesk. Prví traja v každej disciplíne získali diplomy. Po celkovom bodovom vyhodnotení sa Betliar umiestnil na prvom, Plešivec na druhom a Dobšina na treťom mieste.

Za Betliar úspešne bodoval Tibor Szappanoš - v behu na 60 m bol prvý, vo vrhu guľou druhý a hode kriketovou loptičkou tretí. Milan Košuth získal body za 1. miesto v hode granátom a 3. miesto v kope loptou na bránku. Štefan Kaňúr bodoval za 1. miesto v hode kriketovou loptičkou. U žien bodovala Margita Kostúrová druhým miestom v behu na 50 m. Súčasťou krajského družstva, ktoré pôjde reprezentovať Krajská organizácia Košice do Liptovského Mikuláša, budú Tibor Szappanoš, Štefan Kaňúr a Viera Šmelková z Dobšinej. XVI. celoslovenské športové hry JDS sa uskutočnia 19. – 21. augusta 2013.

Po záverečných slovách sa účastníci postupne sa zoraďovali do radov na rozvoníavajúci guľáš a usadili sa vychutnať si ho. Pochvalu za jeho kvalitu si vyslúžili všetci tí, ktorí sa pričínili o spokojnosť viac ako stovky prítomných. V závere si aj spoločnej zaspievali a postupne sa začali dvíhať k odchodu. Veríme, že všetci boli spokojní a na tieto hry budú mať len príjemné spomienky.

Z našej strany patrí poďakovanie predstaviteľom obce Betliar, ktorí sa pričínili o bezproblémový priebeh hier a finančne ich zabezpečovali. Odmenou všetkým, ktorí sa na príprave hier podieľali, je spokojnosť účastníkov.

Štefánia Kaňúrová

Futbalový zápas ženy proti mužom na deň detí 2013

V mesiacoch máj a jún sa v obci Betliar už tradične organizuje množstvo rôznych podujatí určených pre všetky vekové kategórie. Tak to bolo aj v tomto roku, keď boli do kalendára podujatí obce zaradené nasledovné podujatia: 8. máj - Spomienkové oslavy 68. výročia oslobodenia a ukončenia druhej svetovej vojny, 12. máj - Deň matiek, 18. máj - Stavanie „Mája“ na námestí pred budovou OÚ podľa tunajších zvykov na Rusadlie, 25. máj - Obecný výstup na Volovec a spomienka na tragickú smrť Daniela Fabíniho a 1. jún - Medzinárodný deň detí - atrakcie a turnaje pre deti a mládež, futbalové zápasy, diskotéka.

K oslavám Medzinárodného dňa detí v Betliari už niekoľko rokov patrí aj futbalový zápas pravá strana potoka proti ľavej strane. Víkendový súboj týchto strán 1. júna mal však veľmi zaujímavý predzápas – ženy proti mužom. Ako uviedol pre denník Korzár predseda futbalistov Gejza Čižmár ml., ozývali sa hlasy, že naše ženy a dievčatá sa cítili byť trochu odtržené, že nemôžu hrať v tomto zápase, tak sme sa to snažili napraviť. A tak sa zrodil zápas žien a mladých dievčat proti mužom. Keďže sa v tíme objavili aj kedysi aktívni futbalisti, určilo sa

pravidlo, že muži môžu dávať góly len hlavičkou. Od začiatku teda bolo jasné, že to nebude až tak jednoduché. Na ihrisku sa to aj ukázalo a zápas smeroval k penaltovému rozstrelu. Ten však vinou počasia, keď dost' pršalo a pred dolnou bránou bola veľká mláka, skončil úplne inak, ako to v obyčajných zápasoch býva - „kúpeľom“ v kaluži blata, ktorý pobavil všetkých divákov. Na záver sa tak všetci zhodli na remíze, s tým, že v budúcom roku si to zopakujú. Za týmto zápasom už prišiel na rad tradičný zápas pravá strana proti ľavej strane potoka. Skončil sa výsledkom 10:3 v prospech pravej strany potoka, tak ako sa to už v minulých ročníkoch viackrát stalo.

Eubomír Zatroch

Hráčky ženského futbalu so svojimi trénermi.
(K článku na 15. strane)

ŽENSKÝ FUTBAL V BETLIARI

O tom, že futbal je hra pre všetkých, nie je pochyb. Či starší či mladší, všetci si prídu na svoje. No ako často sa stretnete s mladým dievčaťom, ktoré môže povedať, že hrá futbal? Nie je to každý deň. V Rožňavskom okrese nikdy nebolo dievčenské družstvo, pretože o to nebol v minulosti až taký záujem. Moderná doba si vyžaduje moderné riešenia, a preto sa hráč Tatran Betliar Vladislav Vávra rozhodol spolu so svojou manželkou založiť dievčenský tím. Tím dievčat v rôznej vekovej kategórii začal svoju existenciu v auguste minulého roka, keď sa stretli na prvom tréningu. Od vtedy už ubehol takmer rok a dievčatám sa darí čím ďalej, tým viac. Zapísali sa dokonca aj do okresnej súťaže prípraviek, kde počas jesene a jari hrali zápasy proti Vyšnej Slanej a Dedinkám turnajovou formou. Dievčatám sa pod hlavičkou Tatranu spočiatku až tak nedarilo, no tvrdá práca a cieľavedomosť neskôr priniesli aj svoje ovocie, keď v zime vyhrali exhibičný zápas proti ďalšej, novovytvorenej dievčenskej prípravke, ktorá však v súčasnosti už ne-

vyniká. Tento zápas bol prvým vyhratým, keďže dievčatá hrajú proti vekovo starším a fyzicky zdatnejším chlapcom. Trénujú však poctivo dvakrát do týždňa a počas zimy raz v telocvični. V ďalšom ročníku by sa chceli opäť prihlásiť do súťaže a zdokonaľovať sa v svojich futbalových schopnostiach.

Tak ako aj po iné roky, aj tento rok sa na Deň detí konal zápas ľavá strana proti pravej. Keďže do zápasu sa chceli zapojiť aj ženy, organizátori sa rozhodli pre ešte jeden zápas a to ženy vs. muži. Keď o 15:00 hod. zápas začal, ženy sa pustili za loptou s veľkým elánom a nasadením. Nechceli sa dať predsa zahanbiť. Muži ako správni gentlemani ženám odpustili všetky kopance či fauly. Zápas sa hral 2x 30 min. na veľkom ihrisku, čo bolo pre niektorých fyzicky náročné, no nakoniec to všetci zvládli a zápas skončili remízou 7:7. Rozhodca ešte nariadil "jedenástky," ktoré vyhrali ženy. Po tomto zaujímavom zápase už nastúpili muži, ktorí súperili o to, či hrá futbal v Betliari lepšie pravá alebo ľavá strana. Zápas skončil výhrou ľavej strany 10:3. Po zápase sa všetci účastníci občerstvili gulášom a program ďalej pokračoval v kultúrnom dome diskotékou.

Veronika Vávrová

Vyhodnotenie súťažného ročníka I. triedy okresného majstrovstva 2012 - 2013

Dohrávkou 17. kola okresnej súťaže sa definitívne skončila sezóna 2012-2013. Už tri kolá pred koncom súťažného ročníka naše mužstvo si zabezpečilo prvé miesto v tabuľke a tak celkové víťazstvo v súťaži. Ako sa rodil náš úspech? Po jesennej časti naše mužstvo bolo na treťom mieste s počtom bodov 33 za Drnavou a Vyšnou Slanou. Naše mužstvo

po jesennej časti súťaže ostalo v pôvodnej zostave čo sa pozitívne prejavilo na výsledkoch. Z celkového počtu majstrovských zápasov v jarnej časti (12) sme 10-krát zvíťazili, raz uhrali nerozhodný výsledok a v jednom zápase v Drnave prehrali 2:1. Keď započítame body z predohraného zápasu jarnej časti, tak na jar sme získali 34 bodov

a v jesennej časti 30, celkom 64 bodov s náskokom 7 bodov pred druhým mužstvom - Krásnohorskou Dlhou Lúkou. Pozoruhodnú bilanciu má mužstvo v strelených góloch, keď v jarnej časti súťaže sme dali 57 gólov a dostali 7 gólov. Náš brankár Juraj Kelíšek má bilanciu v jarnej časti bezmála 500 minút bez inkasovaného gólu. Mužstvo celkom v súťa-

ži strelilo 104 gólov a stý gól v poradí dal do siete Bohúňova hrajúci tréner Vladislav Vávra. Všetkým hráčom, ako aj vedeniu mužstva srdečne ďakujeme a zároveň prajeme celému kolektívu úspešné účinkovanie vo vyššej futbalovej súťaži teraz Košicko-Gemerskej VI. lige.

Konečná tabuľka Okresného majstrovstva vo futbale - I. trieda ročníka 2012/2013

1. Betliar	25	20	1	4	97:29	61
2. Krh. Dlhá Lúka	25	17	3	5	97:29	61
3. Vyšná Slaná	25	17	3	5	97:29	61
4. Drnava	25	17	2	6	97:29	61
5. Rožňavské Bystré	25	13	5	8	97:29	61
6. Rudná	25	11	4	10	97:29	61
7. Jablonov nad Turňou	25	10	4	11	97:29	61
8. Dlhá Ves	25	9	3	13	97:29	61
9. Hrhov	25	9	3	13	97:29	61
10. Slavošovce	25	9	2	13	97:29	61
11. Bohúňovo	25	8	5	12	97:29	61
12. Dedinky	25	6	6	13	97:29	61
13. Vlachovo	25	2	5	18	97:29	61
14. Brzotín	25	1	6	18	97:29	61

Prehľad zápasov jarnej časti I. triedy ročníka 2012/2013 s účasťou družstva Betliar

Dátum	Čas	Domáci	Host'	Výsledok
21. 4. 2013	16:30	Betliar	Vyšná Slaná	8:2
28. 4. 2013	17:00	Brzotín	Betliar	1:5
01. 5. 2013	17:00	Slavošovce	Betliar	0:6
05. 5. 2013	17:00	Betliar	Jablonov n/T	1:0
12. 5. 2013	17:00	Hrhov	Betliar	0:4
19. 5. 2013	17:00	Betliar	Vlachovo	2:0
26. 5. 2013	17:00	Betliar	Rožň. Bystré	6:0
02. 6. 2013	17:00	Dlhá Ves	Betliar	2:2
07. 6. 2013	17:00	Betliar	Rudná	9:0
09. 6. 2013	17:00	Betliar	Dedinky	6:0
16. 6. 2013	17:00	Drnava	Betliar	2:1
23. 6. 2013	17:00	Bohúňovo	Betliar	0:7

Hráči TJ TATRAN BETLIAR

Tabuľka strelcov gólov družstva Betliar za celý ročník 2012/2013

Počet gólov	Hráč
17	Ivan Lőrinc
16	Miroslav Demeter
13	Zsolt Barkasz
12	Matej Árvay
11	Ladislav Lőrincz
8	Ladislav Varga, Vladislav Vávra
5	Jaroslav Gonos
4	Roman Kováč
3	Lukáš Poľmák
2	Asmir Cilović, Vladimír Kováč
1	Erik Herchl, Ján Benedikty, Ivan Tökölly

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

„Vitaj, občan, medzi nami“

*Dnes ráno dieťa sa mi narodilo a na rukách mi spí.
Je ľahké ako páper pod krídlami vtákov, čo po čistom nebi
do ďaleka letia. A je aj ťažké tak ako je ťažká rozprávková hora nášho šťastia,
ktorá sa zrazu otvorila pred nami.*

Teraj Martin, nar. 12. 3. 2013
Avram Thomas, nar. 27. 3. 2013
Kováč Filip, nar. 2. 4. 2013

Uzavreli manželstvo

*Čaká ťa, dcéra moja, cudzí dom.
Od prahu vedú cesty. Je ich mnoho.
Než spravíš krok, tak rozhladni sa v ňom a vyber si
– kde stúpiš vlastnou nohou.*

Marcin Dománski a Ing. Mária Mrázová 22. 1. 2011
v Poznani – Poľská republika

Živio, živio, živio...

*Človek v rokoch je ako rozložitý strom, ktorý rástol, rozvíjal sa,
miazgou naplnil plody i drobné vtáčstvo sa zahniezdilo v ňom.
Prežil jar, bujnel do krásy, letná dúha ho mámila rosou
a jeseň mu sfarbila vlasy.*

Blahoželáme jubilantom:

60 rokov

Šmelko Jozef
Ondrej Aladár
Klemová Margita
Luxová Vlasta
Kubasková Mária
Kúkelová Matilda
Kúkel Štefan

Potočná Mária
Szabadosová Helena
Mráz Pavol
Hlavati Pavel

70 rokov

Augustiňáková Elena
Vido Ján
Nagypál Ondrej

Rozlúčili sme sa

*Zajtrašok si nepoistil nikto, ani mladý, ani starý.
Dnes to môže byť trebárs posledný deň, kedy vidíš tých,
ktorých miluješ. Preto už nečakaj, urob to dnes,
pretože ak nepríde zajtrašok nikdy, budeš určite ľutovať dňa,
kedy si si nenašiel čas na úsmev, na objatia, na bozk a bol príliš zaneprázdnený,
aby si im splnil posledné pranie.*

Anna Bodnárová
Michal Suško
Ružena Čopáková
Elena Gubeková
Zuzana Chocholová

Helena Demková
Martin Majzlík
Tomáš Gubek
Jiřina Jonášová

Virtuálne cintoríny

Vyspelá technika sa do nášho života včleňuje na rôznych úsekoch. Počítače, notebooky, iPody a mobily ovládli nielen mladých, ale i ľudí starších, ktorí ani nedúfali, že ich zvládnu.

Internet – výraz, ktorý už nie je neznámym pojmom, dokázal ovládnuť svet. Jeho prostredníctvom vie o Slovensku aj Kanada či Somálsko a nájdete na ňom všetko, čo chcete vedieť. Ľudia sa stávajú od tejto vymoženosti závislými, nehovoriac o deťoch, ktoré nepoznajú hry v prírode, na ihriskách.

Internet od istého času do svojho programu prijal i realizáciu tzv. virtuálnych cintorínov. Isté firmy vypracúvajú plány existujúcich cintorínov, na ktorých udávajú pre orientáciu nielen polohu hrobov v poradových číslach, ale vo spolupráci so správcateľmi cintorína dopĺňajú k hrobom informácie o platbách a pod. Takým sa stane aj náš cintorín.

Pri pomníku padlých je už umiestnená tabuľa, na ktorej je znázornený celý cintorín. Sú tam i informácie o pochovaných, ktoré firma tvoriaca virtuálny cintorín získala priamo z textov na pomníkoch. Tie, ktoré chýbajú, sa doplnia z cintorínskej knihy, ktorá sa vedie od vzniku nášho cintorína v roku 1930. Dá sa povedať, že evidencia v nej je presná, až na hroby, ktoré nemajú opatrovateľov a existujú len v knihe.

Čaká nás úloha doplniť údaje do virtuálneho cintorína tak, že po ukončení dopĺňovania dát si budú môcť na internete zistiť skutočnosti o hroboch svojich príbuzných pozostalí nielen na Slovensku. V tejto súvislosti sa budú uzatvárať zmluvy o nájme hrobových miest medzi prenajímateľom – Obecným úradom a nájomcami. Kým príde k ich realizácii, prejde ešte nejaký čas, ale považujeme za potrebné aspoň stručne občanov oboznámiť. Ďalší postup realizácie virtuálneho cintorína určí vedenie obce postupne.

BETLIARSKE NOVINY - občasník Obce Betliar

- Vydáva Obecný úrad Betliar ■ Registrované na odbore všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu v Rožňave
- Adresa redakcie: Obecný úrad Betliar, Šafárikova 67, 049 21 Betliar, ■ Telefón: 058 / 79 83 114
- Vedie kolektív redakčnej rady
- Tlač: Tlačiareň OTOPRINT, Rožňava